

1

Conexiune

- Teorema lui Menger

- p -conexiune

- Teorema lui König

- Teorema lui Hall

- Teorema lui Dirac

2

Arbori

- Elemente de bază

- Numărarea arborilor parțiali: Teorema lui Kirchhoff-Trent

3

Exerciții pentru seminarul 6 (săptămâna 3 - 7 noiembrie)

4

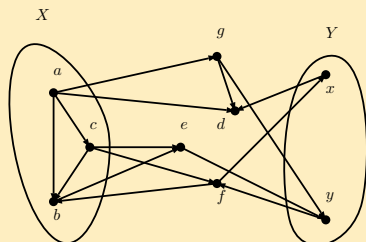
Anexă - Generarea tuturor arborilor parțiali

Definiția 1

Fie $G = (V, E)$ un (di)graf și $X, Y \subseteq V$. Un **XY -drum** este orice drum P din G de la un nod $x \in X$ la un nod $y \in Y$ astfel încât $V(P) \cap X = \{x\}$ și $V(P) \cap Y = \{y\}$.

Notăm cu $\mathcal{P}(X, Y; G)$ familia tuturor **XY -drumurilor** din G . Observăm că dacă $x \in X \cap Y$ atunci $P = \{x\}$, de lungime 0, este un XY -drum.

Exemplu

XY -paths: (b, e, y) , (c, f, x) , and (a, g, y) ; an YX -path: (y, f, b)

Conexiune - Teorema lui Menger și aplicații

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

- Spunem că drumurile P_1 și P_2 sunt **disjuncte (pe noduri)** dacă $V(P_1) \cap V(P_2) = \emptyset$.
- Motivată de problemele practice din rețelele de comunicații și de asemeni de studiile teoretice asupra conexiunii în (di)grafuri, este de interes determinarea mulțimilor de cardinal maxim de XY -drumuri disjuncte.
- **Notăm cu $p(X, Y; G)$ numărul maxim de XY -drumuri disjuncte în G .**
- Teorema care determină acest număr este datorată lui **Menger (1927)** și reprezintă unul dintre rezultatele fundamentale din Teoria grafurilor.

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Definiția 2

Fie $G = (V, E)$ un (di)graf și $X, Y \subseteq V$. O mulțime XY -separatoare în G este orice submulțime $Z \subseteq V$ astfel încât

$$V(P) \cap Z \neq \emptyset, \text{ pentru fiecare } P \in \mathcal{P}(X, Y; G).$$

Notăm cu

$$\mathcal{S}(X, Y; G) = \{Z : Z \text{ este mulțime } XY\text{-separatoare din } G\} \text{ și}$$

$$k(X, Y; G) = \min \{|Z| \mid Z \in \mathcal{S}(X, Y; G)\}$$

Din definiție urmează că:

- Dacă $Z \in \mathcal{S}(X, Y; G)$, atunci $\mathcal{P}(X, Y; G \setminus Z) = \emptyset$.
- $X, Y \in \mathcal{S}(X, Y; G)$.

Teorema 1

Teorema lui Menger. Fie $G = (V, E)$ un (di)graf și $X, Y \subseteq V$. Atunci $p(X, Y; G) = k(X, Y; G)$.

(I. e., numărul maxim de XY -drumuri disjuncte = cardinalul minim al unei mulțimi XY -separatoare.)

Demonstrație:

$k(X, Y; G) \geq p(X, Y; G) = r$. Fie $P_1, \dots, P_r$ XY -drumuri disjuncte din G ; $Z \cap V(P_i) \neq \emptyset, \forall Z \in \mathcal{S}(X, Y; G)$. Deoarece drumurile P_i sunt disjuncte pe noduri:

$$|Z| \geq \left| Z \cap \left(\bigcup_{i=1}^r V(P_i) \right) \right| = \sum_{i=1}^r |Z \cap V(P_i)| \geq \sum_{i=1}^r 1 = r.$$

Astfel, $|Z| \geq r, \forall Z \in \mathcal{S}(X, Y; G)$; astfel $k(X, Y; G) \geq r$.

Conexiune - Teorema lui Menger și aplicații

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

$k(X, Y; G) \leq p(X, Y; G)$. Omisă. (Vom arăta mai târziu că $\forall G = (V, E)$ și $\forall X, Y \subseteq V$, $\exists k(X, Y; G)$ XY -drumuri disjuncte în G folosind fluxuri în anumite rețele.) $\square$

Menger (1927) a enunțat echivalent teorema de mai sus, utilizând drumuri intern-disjuncte: $P_1, P_2 \in \mathcal{P}_{st}$ astfel încât $V(P_1) \cap V(P_2) = \{s, t\}$:

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

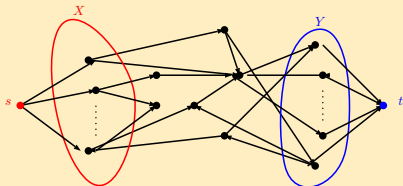
Teorema 2

Fie $G = (V, E)$ un (di)graf și $s, t \in V$, astfel încât $s \neq t$, $st \notin E$. Există k drumuri intern-disjuncte de la s la t în G dacă și numai dacă există cel puțin un drum de la s la t în (di)graful obținut din G prin ștergerea oricărei mulțime de $< k$ noduri diferite de s și t .

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Demonstrația echivalenței:

Teorema 1 $\Rightarrow$ Teorema 2: luăm $X = N_G^+(s)$ ($N_G(s)$) și $Y = N_G^-(t)$ ($N_G(t)$). $p(X, Y; G)$ este numărul maxim de drumuri intern-disjuncte de la s la t în G . $k(X, Y; G)$ este cardinalul minim al unei mulțimi de noduri prin a căror ștergere s și t se deconectează.

Teorema 2 $\Rightarrow$ Teorema 1: adăugăm două noi noduri s și t (di)grafului G , și toate muchiile (orientate) de la s la orice nod din X și de la orice nod din Y la t . Numărul maxim de drumuri intern-disjuncte de la s la t în G este $p(X, Y; G)$; cardinalul minim al unei mulțimi de noduri prin a căror ștergere s și t se deconectează este $k(X, Y; G)$. $\square$

Aplicații: p -conexiune

- Un graf G este p -conex ($p \in \mathbb{N}^*$) dacă fie $G = K_p$, fie $|G| > p$ și $G \setminus A$ este conex pentru orice $A \subseteq V(G)$ cu $|A| < p$.
- Din Teorema 2, o caracterizare echivalentă a p -conexiunii este:
Un graf G este p -conex ($p \in \mathbb{N}^*$) dacă fie $G = K_p$, fie $\forall st \in E(\overline{G})$ există p drumuri intern-disjuncte de la s la t în G .
- numărul de conexiune pe noduri al grafului G , $k(G)$, este cel mai mare p pentru care G este p -conex.
- Urmează că, pentru a calcula $k(G)$, trebuie aflat

$$\min_{st \notin E(G)} p(\{s\}, \{t\}; G)$$

care poate fi determinat în timp polinomial folosind fluxuri în rețele.

Aplicații: Teorema lui König

- O **acoperire cu noduri (vertex cover)** a grafului G este o mulțime $Z \subseteq V(G)$ de noduri astfel încât $G - Z$ este un graf nul (orice muchie din G are cel puțin o extremitate în Z).
- Un caz special al Teoremei 1 se obține când G este bipartit iar $X = S$ și $Y = T$ sunt cele două clase ale bipartiției lui G :

Teorema 3

(König, 1931) Fie $G = (S, T; E)$ un graf bipartit. Atunci, cardinalul maxim al unui cuplaj din G este egal cu cardinalul minim al unei acoperiri cu noduri a lui G .

Demonstrație: Cardinalul maxim al unui cuplaj în G este $p(S, T; G) = k(S, T; G)$, din Teorema 1. Deoarece o mulțime de noduri este o mulțime ST -separatoare dacă și numai dacă este o acoperire cu noduri, Teorema 3 este dovedită. $\square$

Aplicații: Teorema lui Hall

- Fie I și S mulțimi finite nevide. O familie submulțimi ale lui S (indexată după I) este o funcție $A : I \rightarrow 2^S$. Notăm $\mathcal{A} = (A_i)_{i \in I}$ și (folosind notația funcțională) $\mathcal{A}(J) = \bigcup_{j \in J} A_j$ (pentru $J \subseteq I$).
- O funcție de reprezentare pentru familia $\mathcal{A} = (A_i)_{i \in I}$ este orice funcție $r_{\mathcal{A}} : I \rightarrow S$ cu proprietatea $r_{\mathcal{A}}(i) \in A_i, \forall i \in I$; atunci, $(r_{\mathcal{A}}(i))_{i \in I}$ este numit un sistem de reprezentanți pentru $\mathcal{A}$.
- Dacă funcția de reprezentare, $r_{\mathcal{A}}$, este injectivă, atunci $r_{\mathcal{A}}(I)$ este o submulțime a lui S și este numită sistem de reprezentanți distincți pentru $\mathcal{A}$, sau o transversală a lui $\mathcal{A}$.
- Problema centrală în Teoria Transversalelor este de a caracteriza familiile care admit o transversală (cu anumite proprietăți). Teorema lui Hall (1935) este primul rezultat de acest tip.

Teorema 4

(Hall, 1935) Familia $\mathcal{A} = (A_i)_{i \in I}$ de submulțimi ale lui S are o transversală dacă și numai dacă

$$(H) \quad |\mathcal{A}(J)| \geq |J|, \forall J \subseteq I.$$

Demonstrație: " $\Rightarrow$ " Dacă $r_{\mathcal{A}}$ este o funcție de reprezentare injectivă pentru $\mathcal{A}$, atunci $r_{\mathcal{A}}(J) \subseteq \mathcal{A}(J), \forall J \subseteq I$. Astfel, $r_{\mathcal{A}}$ fiind injectivă, $|\mathcal{A}(J)| \geq |r_{\mathcal{A}}(J)| = |J|$.

" $\Leftarrow$ " Fie $G_{\mathcal{A}} = (I, S; E)$ graful bipartit asociat familiei $\mathcal{A}$ (dacă $I \cap S \neq \emptyset$, putem considera copii izomorfe disjuncte), unde $E = \{is | i \in I, s \in A_i\}$. Se observă că $N_{G_{\mathcal{A}}}(i) = A_i$. Mai mult, $\mathcal{A}$ are o transversală dacă și numai dacă $G_{\mathcal{A}}$ are un cuplaj de cardinal $|I|$.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Demonstrația Teoremei lui Hall (continuare): Arătăm că dacă relația (H) are loc, atunci orice acoperire cu noduri a lui G_A are cel puțin $|I|$ noduri, și - din Teorema lui König - G_A are un cuplaj de cardinal $|I|$ (I este o acoperire cu noduri a lui G_A).

Fie $X = I' \cup S' \subseteq I \cup S$ o acoperire cu noduri a lui G_A : urmează că $N_{G_A}(I \setminus I') \subseteq S'$, adică, $\mathcal{A}(I \setminus I') \subseteq S'$. Atunci,

$$|X| = |I'| + |S'| \geq |I'| + |\mathcal{A}(I \setminus I')|.$$

Deoarece are loc (H), obținem

$$|X| \geq |I'| + |\mathcal{A}(I \setminus I')| \geq |I'| + |I \setminus I'| = |I|. \quad \square$$

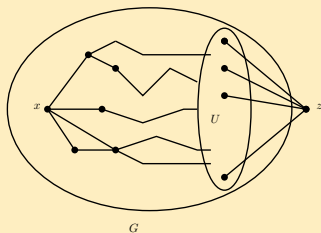
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Aplicații: Teorema lui Dirac (structura grafurilor p -conexe)

Lema 1

Fie $G = (V, E)$ un graf p -conex de ordin $|G| \geq p + 1$, $U \subseteq V$, $|U| = p$ și $x \in V \setminus U$. Atunci există p xU -drumuri astfel încât oricare două dintre ele îl au numai pe x drept nod comun.

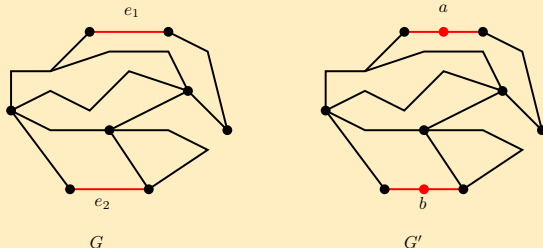
Demonstrație: Fie $G' = (V \cup \{z\}, E')$, unde $E' = E \cup \{zu : u \in U\}$.

Demonstrație: Inducție după p .

Pentru $p = 2$, trebuie să arătăm că într-un graf 2-conex, G , orice două muchii e_1 și e_2 aparțin unui circuit. Fie G' graful obținut din G prin inserarea unui nod a pe e_1 și a unui nod b pe e_2 :

G' este 2-conex (orice graf de tipul $G' - v$ este conex). Astfel, există două drumuri intern-disjuncte de la a la b , care dau circuitul din G conținând e_1 și e_2 .

Demonstrație (continuare). În pasul inductiv, fie $p \geq 3$, presupunem că Propoziția este adevărată pentru orice graf p' -conex cu $2 \leq p' < p$, și considerăm un graf p -conex G , două dintre muchiile sale e_1 și e_2 și o mulțime de $p - 2$ noduri $\{x_1, x_2, \dots, x_{p-2}\}$.

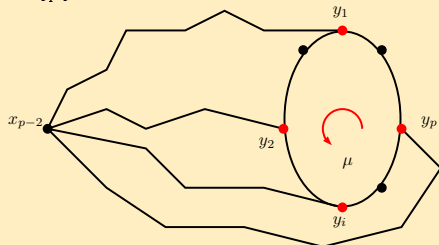
Putem presupune că nicio extremitate v a lui e_1 sau e_2 nu aparține mulțimii $\{x_1, x_2, \dots, x_{p-2}\}$ (altfel, aplicăm ipoteza inductivă și obținem că în graful $(p - 1)$ -conex, G , există un circuit C conținând e_1, e_2 și mulțimea de noduri $\{x_1, x_2, \dots, x_{p-2}\} \setminus \{v\}$; iar v este un nod al lui C deoarece e_1 și e_2 sunt muchii ale lui C).

Graful $G - x_{p-2}$ este $(p - 1)$ -conex. Din ipoteza inductivă, există un circuit μ care conține $x_1, x_2, \dots, x_{p-3}, e_1$ și e_2 . Fie Y mulțimea nodurilor lui μ . Evident, $|Y| \geq p$ (mulțimii de $p - 3$ noduri $x_1, x_2, \dots, x_{p-3}$, îi adăugăm cel puțin trei extremități ale muchiilor e_1 și e_2). Din Lema 1, există p x_{p-2} Y -drumuri astfel încât oricare două dintre ele au în comun doar un singur nod, x_{p-2} .

Conexiune - Teorema lui Menger și aplicații

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

Demonstrație (continuare). Fie $P_{x_{p-2}y_1}, P_{x_{p-2}y_2}, \dots, P_{x_{p-2}y_p}$ aceste drumuri, unde ordinea $y_1, \dots, y_p$ se obține în urma unei parcurgeri a lui μ . Nodurile $y_1, \dots, y_p$ împart circuitul μ în drumurile $P_{y_1y_2}, P_{y_2y_3}, \dots, P_{y_{p-1}y_p}, P_{y_p y_1}$:

Cel puțin unul dintre drumurile de mai sus nu conține niciun element din mulțimea $x_1, x_2, \dots, x_{p-3}, e_1$ și e_2 (pigeon hole principle).

Fie $P_{y_1y_2}$ acest drum (altfel, renumerotăm nodurile y_i).

Conexiune - Teorema lui Menger și aplicații

O aplicație interesantă a Teoremei 5 și Propoziției 1 este următoarea condiție suficientă pentru ca un graf să fie Hamiltonian dată de Erdős și Chvatal.

Teorema 6

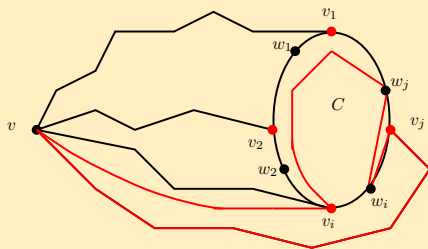
(Erdős-Chvatal, 1972) Fie $G = (V, E)$ un graf p -conex. Dacă $\alpha(G) \leq p$ atunci G este graf Hamiltonian.

Demonstrație: Să presupunem, prin contradicție că G nu este Hamiltonian. Fie C un cel mai lung circuit din G .

Din Teorema lui Dirac $|C| \geq p$ și din presupunerea noastră, există un nod $v \in V(G) \setminus V(C) \neq \emptyset$.

Demonstrație (continuare). Cum $|C| \geq p$, putem repeta argumentul din demonstrația Propoziției de mai sus pentru a arăta că există $P_{vv_1}, P_{vv_2}, \dots, P_{vv_p}$, p vC -drumuri care se intersectează două câte două doar în v și cu extremități v_i etichetate în ordinea în care apar la o parcurgere a circuitului.

Fie w_i succesorul nodului v_i pe circuit.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Un **arbore** este un graf conex fără circuite.

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C.

Teorema 7

Fie $G = (V, E)$ un graf. Atunci următoarele afirmații sunt echivalente:

- (i) G este un arbore (este conex și nu are circuite).
- (ii) G este conex și este minimal cu această proprietate.
- (iii) G nu are circuite și este maximal cu această proprietate.

Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru

Demonstrație: Omisă. $\square$

Minimalitatea și maximalitatea din afirmațiile de mai sus sunt relativ la relația de ordine parțială dată de incluziune pe submulțimile muchii. Mai precis afirmațiile (ii) și (iii) înseamnă:

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

- (ii) G este **conex** și $\forall e \in E$, $G - e$ nu este conex.
- (iii) G **nu are circuite** și $\forall e \notin E$, $G + e$ are un circuit.

Definiție

Fie $G = (V, E)$ un (multi)graf. Un **arbore parțial** G este un graf parțial al lui G , $T = (V, E')$ ($E' \subseteq E$), care este arbore. Notăm cu $\mathcal{T}_G$ mulțimea tuturor arborilor parțiali ai lui G .

Remarci

1. $\mathcal{T}_G \neq \emptyset$ dacă și numai dacă G este conex. Într-adevăr, dacă $\mathcal{T}_G \neq \emptyset$, atunci există un arbore parțial $T = (V, E')$ al lui G . T este conex, deci între orice două noduri ale lui G există este un drum P în T . Deoarece $E' \subseteq E$, P este un drum și în G , deci G este conex.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Reciproc, dacă G este conex, atunci considerăm următorul algoritm:

```
 $T \leftarrow G;$   
while ( $\exists e \in E(T)$  astfel încât  $T - e$  este conex) do  
     $T \leftarrow T - e;$ 
```

Din construcție, T este graf parțial al lui G , și are loc afirmația (ii) din Teorema 7, deci T este un arbore.

2. O altă demonstrație constructivă (dacă G este conex atunci $\mathcal{T}_G \neq \emptyset$) se bazează pe observația că **există o muchie în cross între cele două clase ale oricărei bipartiții a lui V : $\exists e = v_1 v_2 \in E$ cu $v_i \in V_i, i = \overline{1, 2}$.**

Dacă $|V| = n > 0$ atunci următorul algoritm construiește un arbore parțial al grafului conex $G = (V, E)$:

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

```

 $k \leftarrow 1; T_1 \leftarrow (\{v\}, \emptyset); // v \in V$ 
while ( $k < n$ ) do
  fie  $xy \in E$  cu  $x \in V(T_k), y \in V \setminus V(T_k)$ ;
  // o astfel de muchie există din conexiunea lui  $G$ 
   $V(T_{k+1}) \leftarrow V(T_k) \cup \{y\}$ ;
   $E(T_{k+1}) \leftarrow E(T_k) \cup \{xy\}$ ;
   $k ++$ ;

```

Evident, T_k este un arbore $\forall k = \overline{1, n}$ (inductiv, dacă T_k este un arbore atunci, din construcție, T_{k+1} este conex și nu are circuite). Mai mult, avem $|V(T_k)| = k$ și $|E(T_k)| = k - 1, \forall k = \overline{1, n}$.

3. Dacă această construcție este aplicată unui arbore G cu n noduri, vom obține că G are $n - 1$ muchii. Această proprietate poate fi folosită pentru a extinde Teorema 7 cu alte caracterizări ale arborilor:

Fie $G = (V, E)$ un multi-graf cu $V = \{1, 2, \dots, n\}$, și matricea de adiacență $A = (a_{ij})_{n \times n}$ (a_{ij} = multiplicitatea muchiei ij dacă $ij \in E$, 0 altfel). Fie

$$D = \text{diag}(d_G(1), d_G(2), \dots, d_G(n)) = \begin{pmatrix} d_G(1) & 0 & \dots & 0 \\ 0 & d_G(2) & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & d_G(n) \end{pmatrix}.$$

Matricea Laplaciană a lui G (sau Laplacianul) este definită ca fiind:

$$L[G] = D - A.$$

Observăm că suma tuturor elementelor din fiecare linie sau din fiecare coloană a lui $L[G]$ este 0. Notăm cu $L[G]_{ij}$ minorul matricii $L[G]$ obținut prin ștergerea liniei i și a coloanei j .

Teorema 9

(Kirchhoff-Trent). Fie G un (multi)graf cu mulțimea nodurilor $\{1, \dots, n\}$ și Laplacianul $L[G]$. Atunci, numărul arborilor parțiali ai lui G este: $|\mathcal{T}_G| = \det(L[G]_{ii}), \forall 1 \leq i \leq n$.

Demonstrație: Omisă. $\square$

Corolar

(Formula lui Cayley). $|\mathcal{T}_{K_n}| = n^{n-2}$.

Demonstrație:

$$L[K_n] = \begin{pmatrix} n-1 & -1 & \dots & -1 \\ -1 & n-1 & \dots & -1 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ -1 & -1 & \dots & n-1 \end{pmatrix}.$$

Arbori - Numărarea arborilor parțiali

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Astfel:

$$\det(L[K_n]_{11}) = \begin{vmatrix} n-1 & -1 & \dots & -1 \\ -1 & n-1 & \dots & -1 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ -1 & -1 & \dots & n-1 \end{vmatrix}$$

Dacă adunăm toate liniile la prima obținem

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & \dots & 1 \\ -1 & n-1 & \dots & -1 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ -1 & -1 & \dots & n-1 \end{vmatrix} = n^{n-2}. \text{ (De ce?)}$$

□

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exercițiul 1. Fie $G = (V, E)$ un graf conex și $v \in V$ astfel încât $N_G(v) \neq V \setminus \{v\}$. Pentru $X \subseteq V$ notăm $N_G(X) = \left(\bigcup_{v \in X} N_G(v) \right) \setminus X$.

Evident, mulțimea $A = \{v\}$ satisface următoarele proprietăți:

- (i) $v \in A$ și $[A]_G$ este conex.
- (ii) $N = N_G(A) \neq \emptyset$.
- (iii) $R = V \setminus (A \cup N) \neq \emptyset$.
- (a) Arătați că, dacă $A \subseteq V$ este orice mulțime noduri care satisface (i) - (iii) și maximală (relativ la " $\subseteq$ ") cu aceste proprietăți, atunci $\forall x \in R$ și $\forall y \in N$ avem $xy \in E$.
- (b) Dovediți că dacă A este ca la (a) și G este $\{C_k\}_{k \geq 4}$ -free, atunci N este o clică în G .
- (c) Deduceți că K_n ($n \in \mathbb{N}^*$) sunt singurele grafuri regulate, triangulate și conexe.

Exerciții pentru seminarul 6

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exercițiul 2. Un graf de ordin cel puțin trei este numit **confidențial conex** dacă, pentru orice trei noduri distincte a, b și c , există un drum de la a la b astfel încât c este diferit de și nu este adiacent cu niciun nod intern (dacă există) al acestui drum. (Un exemplu de graf confidențial conex este graful complet K_n , cu $n \geq 3$.)

Arătați că un graf conex, necomplet, $G = (V, E)$, cu cel puțin trei noduri este confidențial conex dacă și numai dacă:

- (i) pentru orice $v \in V$, $N_G(v) \neq \emptyset$ și induce un subgraf conex;
- (ii) orice muchie a lui G face parte dintr-un C_4 indus sau este muchia mediană a unui P_4 indus.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

Exercițiul 3. Dovediți că un graf conex, p -regulat și bipartit este 2-conex.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

Exercițiul 4. Fie $G = (V, E)$ un digraf. Demonstrați că:

- G este tare conex dacă și numai dacă pentru orice $S \subsetneq V$, $S \neq \emptyset$, există măcar un arc care pleacă din S .
- Dacă G este tare conex și poate fi deconectat prin ștergerea a cel mult p arce (i. e., $\exists A \subseteq E$, $|A| \leq p$ astfel încât $G - A$ nu este tare conex), atunci G poate fi deconectat prin inversarea a cel mult p arce (adică $\exists B \subseteq E$, $|B| \leq p$ astfel încât $G' = (V, (E \setminus B) \cup \{uv : vu \in B\})$ nu este tare conex).

Exercițiul 5. Fie G un graf 2-muchie-conex ($G - e$ este conex, $\forall e \in E(G)$). Definim următoarea relație binară $e \asymp f$ dacă $e = f$ or $G - \{e, f\}$ nu este conex.

- Arătați că $e \asymp f$ dacă și numai dacă e și f aparțin aceluiași circuit.
- Arătați că o clasă de echivalență $[e]_{\asymp}$ este inclusă într-un circuit.
- Ștergând toate muchiile dintr-o clasă de echivalență $[e]_{\asymp}$, componentele conexe ale grafului rămas sunt grafuri 2-muchie-conexe.

Exercițiul 6.

- (a) Fie G un graf cu cel puțin 3 noduri. Dacă G este 2-conex, atunci putem să-i orientăm muchiile așa încât graful orientat rezultat să fie tare conex.
- (b) Reciproca afirmației de mai sus este adevărată?

Exercițiul 7.

- (a) Fie G un graf 2-conex, necomplet și $xy \in E(G)$. Arătați că $G - xy$ sau $G|xy$ este 2-conex.
- (b) Dați câte un exemplu de un graf G și o muchie $xy \in E(G)$ astfel ca: (b1) $G - xy$ și $G|xy$ sunt 2-conexe; (b2) $G - xy$ nu este 2-conex dar $G|xy$ este 2-conex; (b3) $G - xy$ este 2-conex dar $G|xy$ nu este 2-conex;

Exercițiul 8. Pentru un graf conex G dat aplicăm următorul algoritm:

```

 $\mathcal{Q} \leftarrow \{G\};$  //  $\mathcal{Q}$  este o coadă;
while ( $\mathcal{Q} \neq \emptyset$ ) {
     $H \leftarrow \text{pop}(\mathcal{Q});$ 
    fie  $A \subseteq V(H)$  o mulțime de articulație minimală din  $H$ ;
    fie  $G_1, \dots, G_k$  componentele conexe ale lui  $H - A$ ;
    pentru ( $j = 1$  to  $k$ )
        push( $\mathcal{Q}, [A \cup V(G_j)]_G$ );
    }

```

Observăm că dacă G este a graf complet, atunci în $\mathcal{Q}$ nu se mai adaugă vreun alt graf.

- Arătați că orice graf adăugat în $\mathcal{Q}$ este conex.
- Dovediți că numărul total de grafuri adăugate la coada $\mathcal{Q}$ este cel mult $|G|^2$.

Exerciții pentru seminarul 6

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exercițiul 9. Fie $G = (V, E)$ un graf conex și T_1, T_2 doi arbori parțiali ai lui G ($T_1, T_2 \in \mathcal{T}_G$).

- Dovediți că T_1 poate fi transformat în T_2 prin aplicarea repetată a următoarei proceduri: șterge o muchie și adaugă o altă muchie arborelui curent.
- Dacă, în plus, G este 2-conex arătați că T_1 poate fi transformat în T_2 prin aplicarea repetată a următoarei proceduri: șterge o muchie uv și adaugă o altă muchie uw arborelui curent.

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C

Exercițiul 10. Demonstrați că mulțimea de muchii a unui graf complet K_n ($n \geq 2$) poate fi partiționată în $\lceil n/2 \rceil$ submulțimi fiecare reprezentând mulțimea de muchii ale unui arbore (subgraf al lui K_n).

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

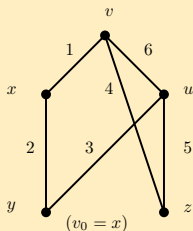
Exercițiul 13. Se consideră rețeaua stradală a unui oraș. Se știe că putem îndepărta posibilitatea de a merge în cerc în oraș pe această rețea prin blocarea a cel mult p sensuri de străzi (prin blocarea unui singur sens se înțelege obstrucționarea sensului vizat de pe stradă). Arătați că putem îndepărta posibilitatea de a merge în cerc în oraș pe rețeaua sa stradală prin inversarea a cel mult p sensuri de străzi.

(Inversarea unui sens pe o stradă cu două sensuri implică păstrarea doar a celuilalt sens; inversarea sensului unei străzi cu un singur sens implică introducerea celuilalt sens.)

Exercițiul 14. Câți arbori parțiali are un graf bipartit complet $K_{n,n}$?
Aceeși întrebare pentru $K_{p,q}$.

Exercițiul 15. Arătați că un graf cu cel puțin trei noduri este 2-conex dacă și numai dacă orice două noduri distincte ale sale se găsesc pe un circuit.

- Descrیم o metodă simplă de tip **backtracking** pentru a genera toți arborii parțiali ai unui graf conex $G = (V, E)$, unde $V = \{1, \dots, n\}$, $|E| = m$.
- Mulțimea de muchii, E , va fi reprezentată cu un tablou $E[1..2, 1..m]$ cu elemente din V , cu semnificația: dacă $v = E[1, i]$ și $w = E[2, i]$, atunci vw este muchia i a lui G . Mai mult, vom presupune că primele $d_G(v_0)$ coloane din tabloul E au v_0 în linia 1 ($E[1, i] = v_0$, $\forall i = \overline{1, d_G(v_0)}$), pentru $v_0 \in V$.

	1	2	3	4	5	6
1	x	x	y	z	z	u
2	v	y	u	v	u	v

- Un arbore parțial $T \in \mathcal{T}_G$ va fi reprezentat ca o mulțime de $n - 1$ indecși (în ordine crescătoare) ai coloanelor din tabloul E (desemnându-i muchiile).
- Întimpul generării, menținem un vector $T[1..n - 1]$ cu elemente din $\{1, \dots, m\}$ și o variabilă flag $i \in \{1, \dots, n\}$ cu următoarele semnificații:
Căutăm toți arborii parțiali ai lui G , cu proprietatea că cele mai mici $i - 1$ muchii sunt: $T[1] < T[2] < \dots < T[i - 1]$.
- Pentru exemplul de mai sus, dacă $i = 3$, $T[1] = 1$, și $T[2] = 2$, atunci arborii parțiali care vor fi găsiți sunt $\{1, 2, 3, 4\}$, $\{1, 2, 3, 5\}$, $\{1, 2, 4, 5\}$, $\{1, 2, 4, 6\}$ și $\{1, 2, 5, 6\}$. Dar dacă $i = 3$, $T[1] = 3$ și $T[2] = 5$, niciun arbore parțial nu va fi găsit.

```
ALL-ST-Gen( $i$ )
```

```
// sunt generați toți arborii parțiali  $G$ , cu cele mai mici  $i - 1$  muchii:  $T[1], \dots, T[i - 1]$ 
```

```
if ( $i = n$ ) then
```

```
    //  $\{T[1], \dots, T[n - 1]\}$  este arbore parțial
```

```
    process( $T$ ); // printează, memorează etc
```

```
else
```

```
    if ( $i = 1$ ) then
```

```
        for ( $j = 1, \overline{d_G(v_0)}$ ) do
```

```
             $T[i] \leftarrow j$ ; A All-ST-Gen( $i + 1$ ) B
```

```
    else
```

```
        for ( $j = \overline{T[i - 1] + 1, m - (n - 1) + i}$ ) do
```

```
            if ( $\langle \{T[1], \dots, T[i - 1]\} \cup \{j\} \rangle_G$  has no circuit) then
```

```
                 $T[i] \leftarrow j$ ; A All-ST-Gen( $i + 1$ ) B
```

- Prin apelul All-ST-Gen(1) obținem $\mathcal{T}_G$.
- Pentru a testa dacă graful $\langle \{T[1], \dots, T[i-1]\} \cup \{j\} \rangle_G$ nu are circuite, observăm că, din construcție,

$$\langle \{T[1], \dots, T[i-1]\} \rangle_G$$

nu are circuite, deci este o pădure (fiecare componentă conexă este un arbore).

- Fie $root[1..n]$ un vector (global) cu elemente din V și semnificația: $root[v]$ = rădăcina componentei conexe care conține v (unul dintre nodurile sale).
- Înaintea apelului All-ST-Gen(1), vectorul $root$ este inițializat pentru a satisface proprietatea: $root[v] \leftarrow v$ ($\forall v \in V$) (deoarece atunci, $\{T[1], \dots, T[i-1]\} = \emptyset$).

- În timpul apelurilor recursive, când se testează dacă muchia j poate fi adăugată mulțimii $\{T[1], \dots, T[i-1]\}$ fără a crea vreun circuit, fie $v = E[1, j]$ și $w = E[2, j]$. Atunci, $\langle \{T[1], \dots, T[i-1]\} \cup \{j\} \rangle_G$ nu are circuite dacă și numai dacă v și w sunt în componente conexe diferite ale pădurii, i.e., $root[v] \neq root[w]$.
- Pentru a actualiza vectorul $root$, în locurile marcate cu **A** și **B** din algoritm, trebuie făcute următoarele modificări.
- în loc de **A**:


```

      S ← ∅; x ← root[v];
      for (u ∈ V) do
        if (root[u] = x) then
          S ← S ∪ {u}; root[u] ← root[w];
      
```

